

NAUČITE SENČENJE OLOVKOM

PORTRETI

(Inovativna serija knjiga o učenju crtanja)

Draga deco,

Važno je da upamtite sledeće pre nego što počnete da crtate portrete:

- Kad uzmete da senčite portrete, ruke vam se često isprljaju od grafita. To se mora izbeći jer možete da umrljate portret i pokvarite ga.

To možete postići tako što ćete senčiti odozgo nadole, od vrha stranice ka dnu, kad god je to moguće, ili, još bolje, tako što ćete steći naviku da uvek ispod ruke stavite čist list hartije dok radite.

- Ne žurite i ne brzajte dok crtate portrete. Dobićete neuredan crtež. Radite strpljivo i dovršite portret korak po korak. Biće vam potrebno dva do tri sata da uradite jednu studiju portreta. Brzinu ćete steći vežbom.
- Nemojte da se obeshrabrite ako niste zadovoljni senčenjem određenog dela portreta. Popravite ga gumicom ili obrišite skroz taj deo i počnite iznova.
- Kad završite sa senčenjem, uporedite svoj portret sa originalom u knjizi i unesite neophodne izmene.
- Ovome posvetite posebnu pažnju i potrudite se da postignete izgled originala.

ŠTA VAM TREBA

Potreban vam je sledeći pribor:

- 1) **Olovke:** Grafitne HB, 2B, 4B i patent-olovka 0,5 HB mine. HB olovka je srednje tamna i zgodna za skiciranje. 2B olovka je mekša i tamnija, dok je 4B najtamnija. Olovke 2B i 4B koriste se za senčenje. Patent-olovka se koristi za sitne detalje lica i dlaka.
- 2) **Gumica:** Kvalitetna, mekana gumica za brisanje važna je koliko i olovka.
- 3) **Rezač:** Za oštrenje HB olovaka. Ne preporučuje se korišćenje rezača za olovke 2B i 4B.
- 4) **Skalpel:** Za oštrenje olovaka 2B i 4B.

KAKO SE DRŽI OLOVKA

- Za skiciranje i senčenje olovka se najčešće drži kao pri pisanju. Senčenje možete započeti držeći olovku u ovom položaju. U kasnijoj fazi možete prebaciti olovku u oboreni položaj.

- Potrebno je dosta vežbe da se izveštite da radite sa oborenim olovkom. Na taj način se dobijaju punije i tamnije linije.

TONOVI (nijansiranje)

Ilustracije izrađene olovkom izgledaju atraktivno zbog korišćenja svetlih i tamnih tonova. Stoga je veoma važno dobro poznavanje nijansiranja kako bi se postigao željeni efekat.

Postoje tri načina da se postignu različiti tonovi:

- 1) Variranje pritiska na olovku
- 2) Korišćenje olovaka različite tvrdoće
- 3) Popunjavanje: a) šrafiranje b) unakrsno šrafiranje

1) Variranje pritiska na olovku

vrlo svetao ton

svetao ton

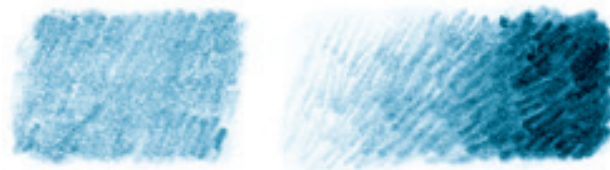
srednji ton

taman ton

vrlo taman ton

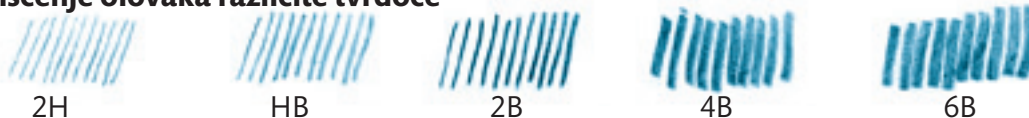
Ovo je najlakši način senčenja.

Protrljajte olovku 2B ili 4B po papiru da otupite vrh. Ne podižući olovku povlačite kratke gusto zbijene linije. Pojačavajte i smanjujte pritisak na olovku da postignete različite tonove. Što je jači pritisak, to je tamnija senka koju ćete dobiti.

Kod većih površina, nijansirajte deo po deo.

2) Korišćenje olovaka različite tvrdoće

2H

HB

2B

4B

6B

Različiti tonovi mogu se postići upotrebom olovaka različite tvrdoće.

3) Popunjavanje

Ovom tehnikom možete postići senke različitih tekstura ponavljanjem kratkih, snažno povučenih linija.

a) ŠRAFIRANJE (kratki potezi)

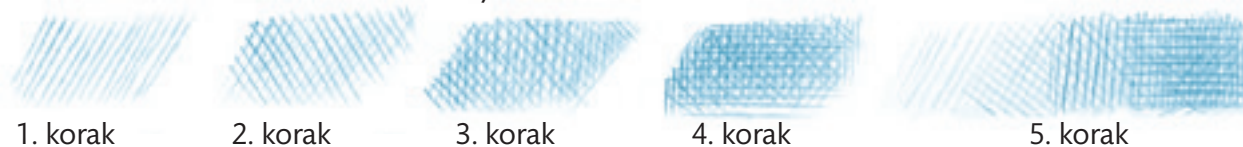

- Sitni kosi potezi odozgo nadole. (Možete povlačiti poteze na koju god vam stranu zgodno.)

- Malo jači pritisak i malo ponavljanja za srednje tonove.

- Postupno prelaženje od svetlih ka tamnim tonovima.

b) UNAKRSNO ŠRAFIRANJE

1. korak

2. korak

3. korak

4. korak

5. korak

Ova tehnika sastoji se u povlačenju linija pod različitim uglovima tako da se seku, čime se dobija dublja senka.

Što je oštiji ugao, to je senka dublja.

RAZMAZIVANJE

Manje površine crteža razmazujte na sledeći način:

1. korak

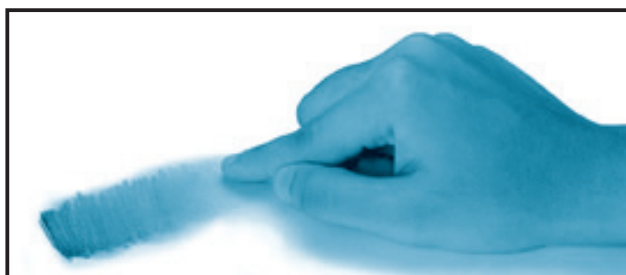

2. korak

- Postepeni prelazi između tonova postižu se smanjivanjem pritiska na olovku.

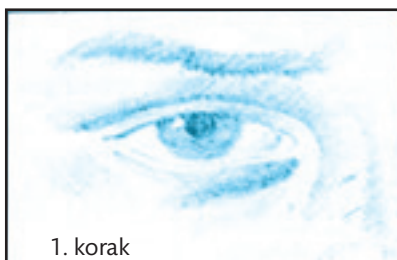
- Mekši prelazi se postižu stapanjem.

Upotrebite kažiprst ili palac da razmažete malu površinu.

Šrafiranje preko razmazanog dela:

Ovaj se metod najčešće koristi da bi se portret dovršio.

1. korak

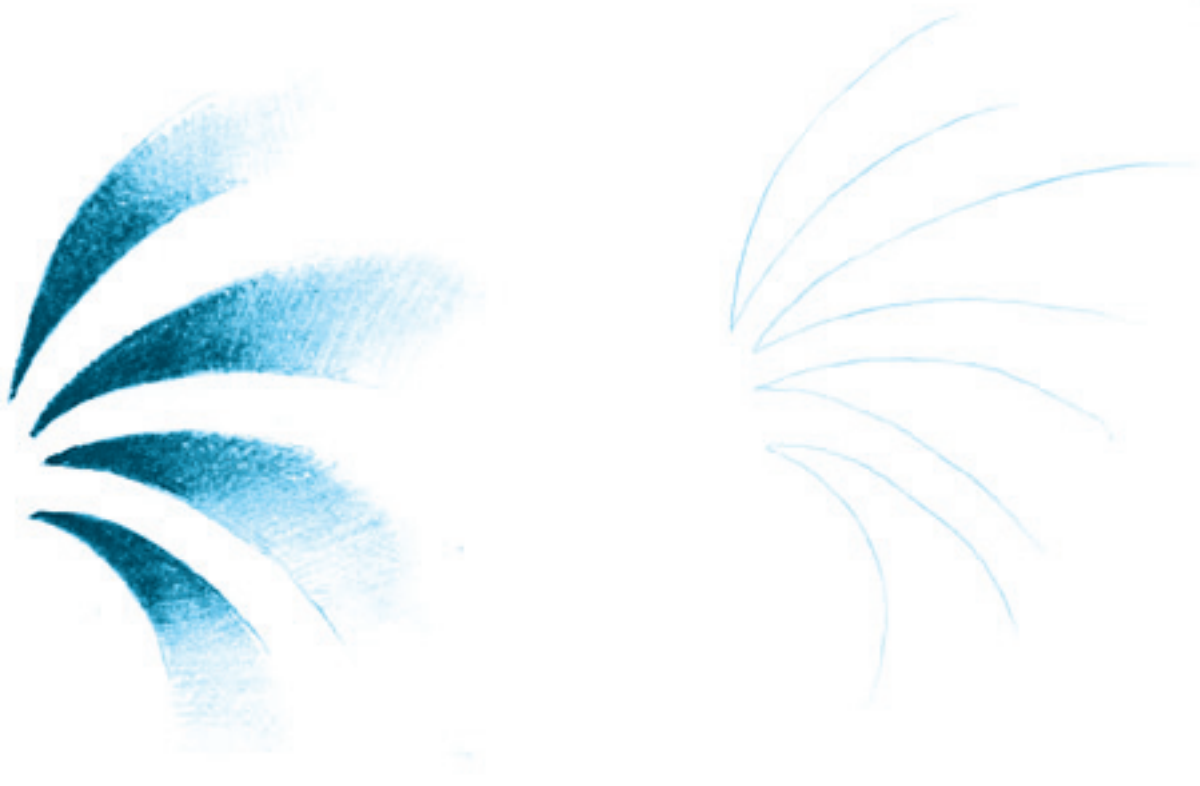
Razmazani deo

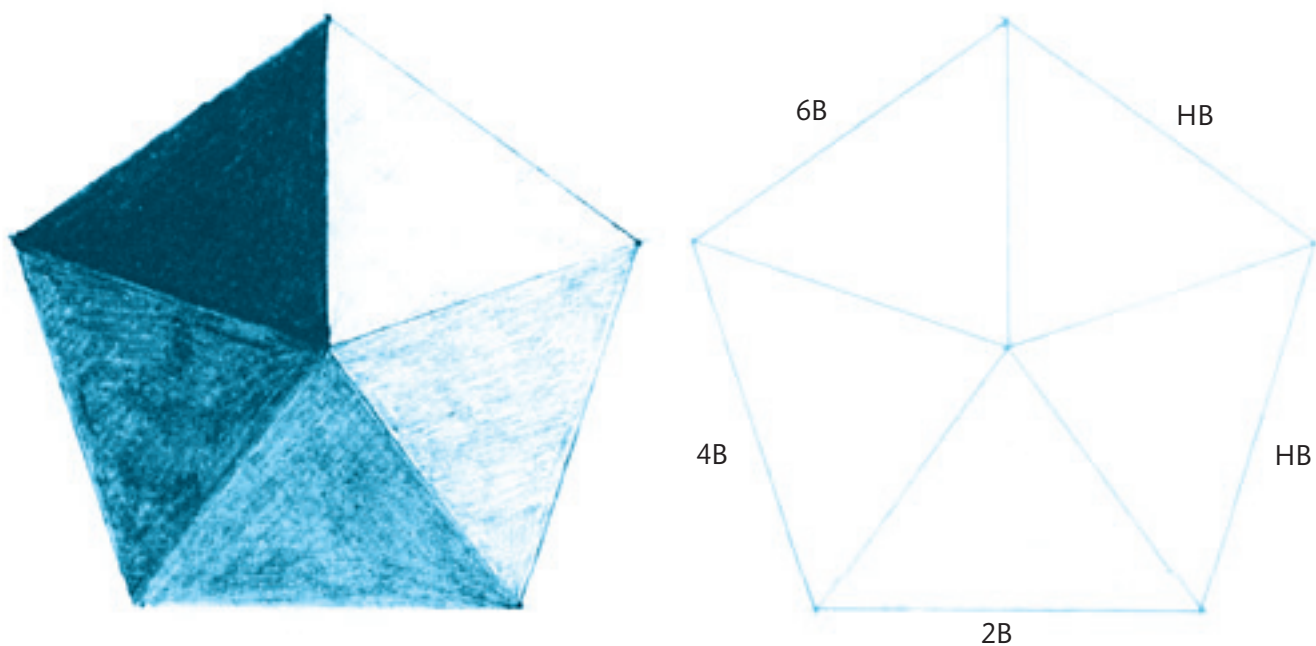
2. korak

Šrafiranje preko razmazanog dela

Počnite od sredine i radite ka spolja smanjujući pritisak na olovku. Pažljivo razmažite prstom.

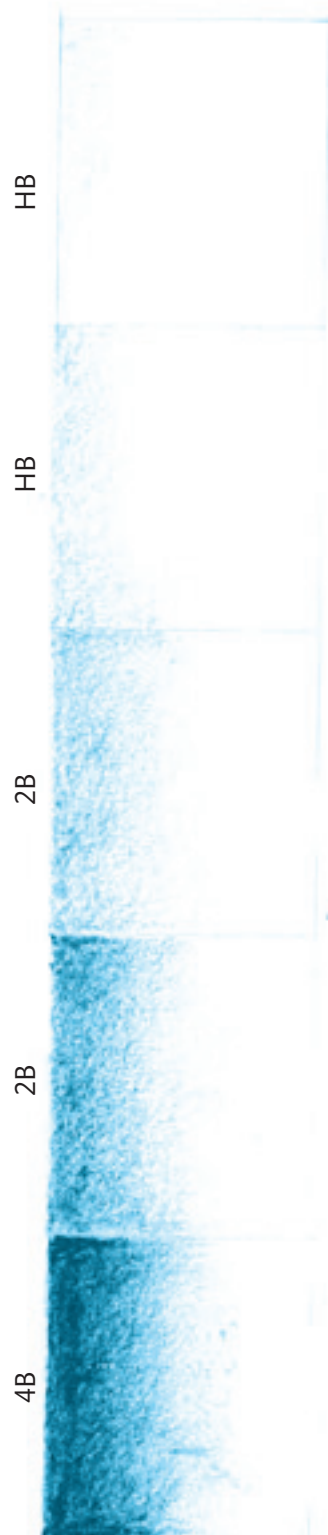
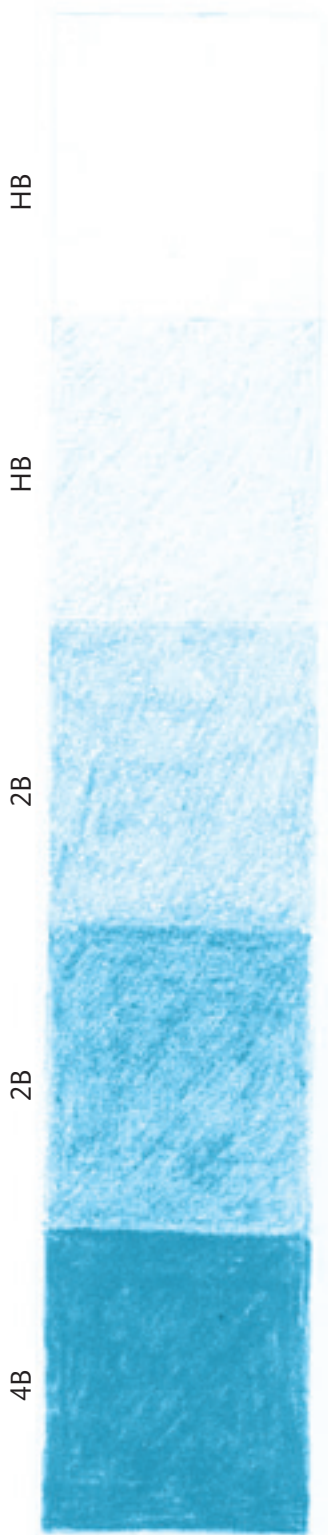

U petouglu ispod nacrtano je pet tonova. Pokušajte da izvedete iste prelaze u petouglu s desne strane varirajući tvrdoću olovaka i pritisak na njih.

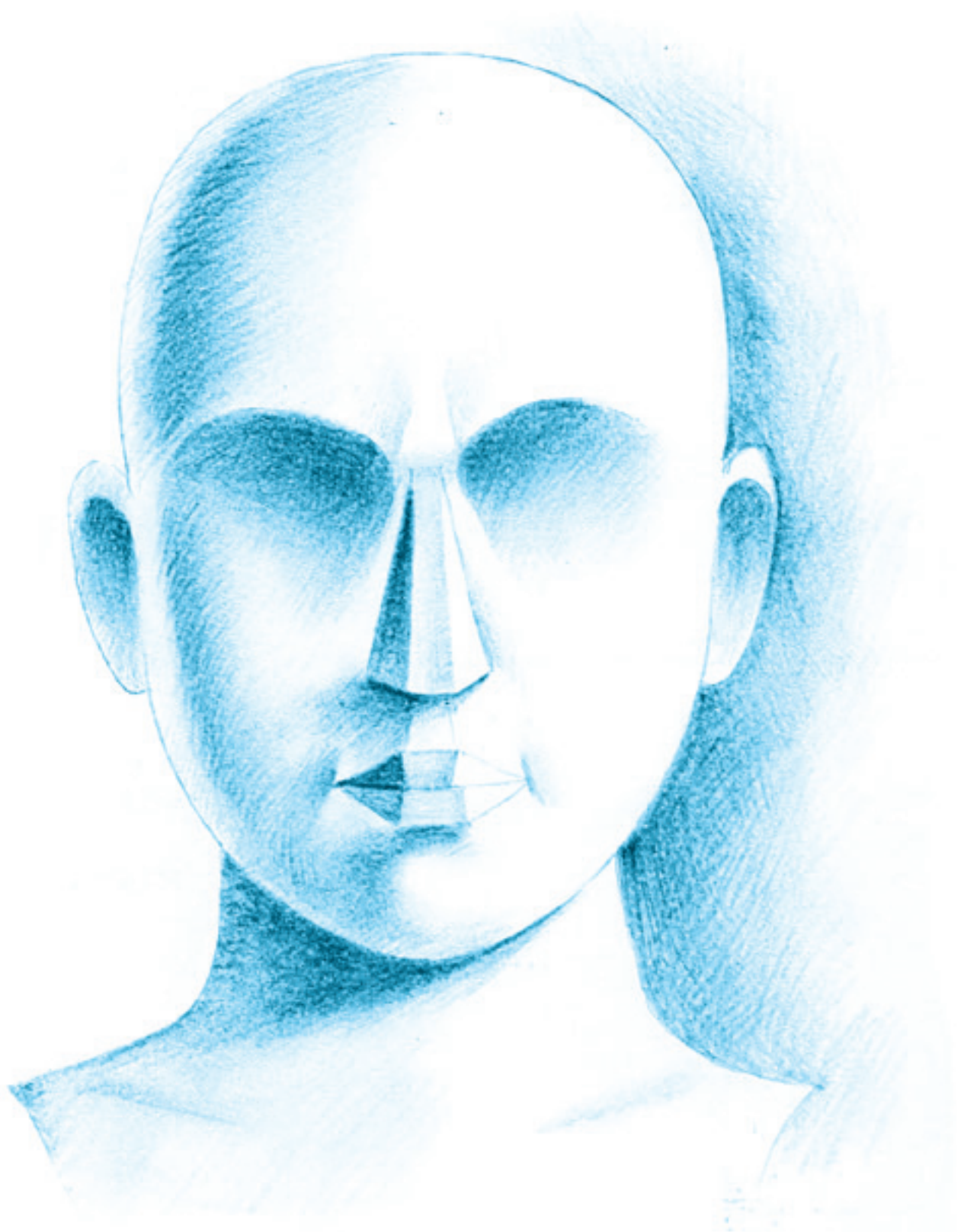

Za crtanje portreta neophodno je savladati variranje pritiska na olovku.

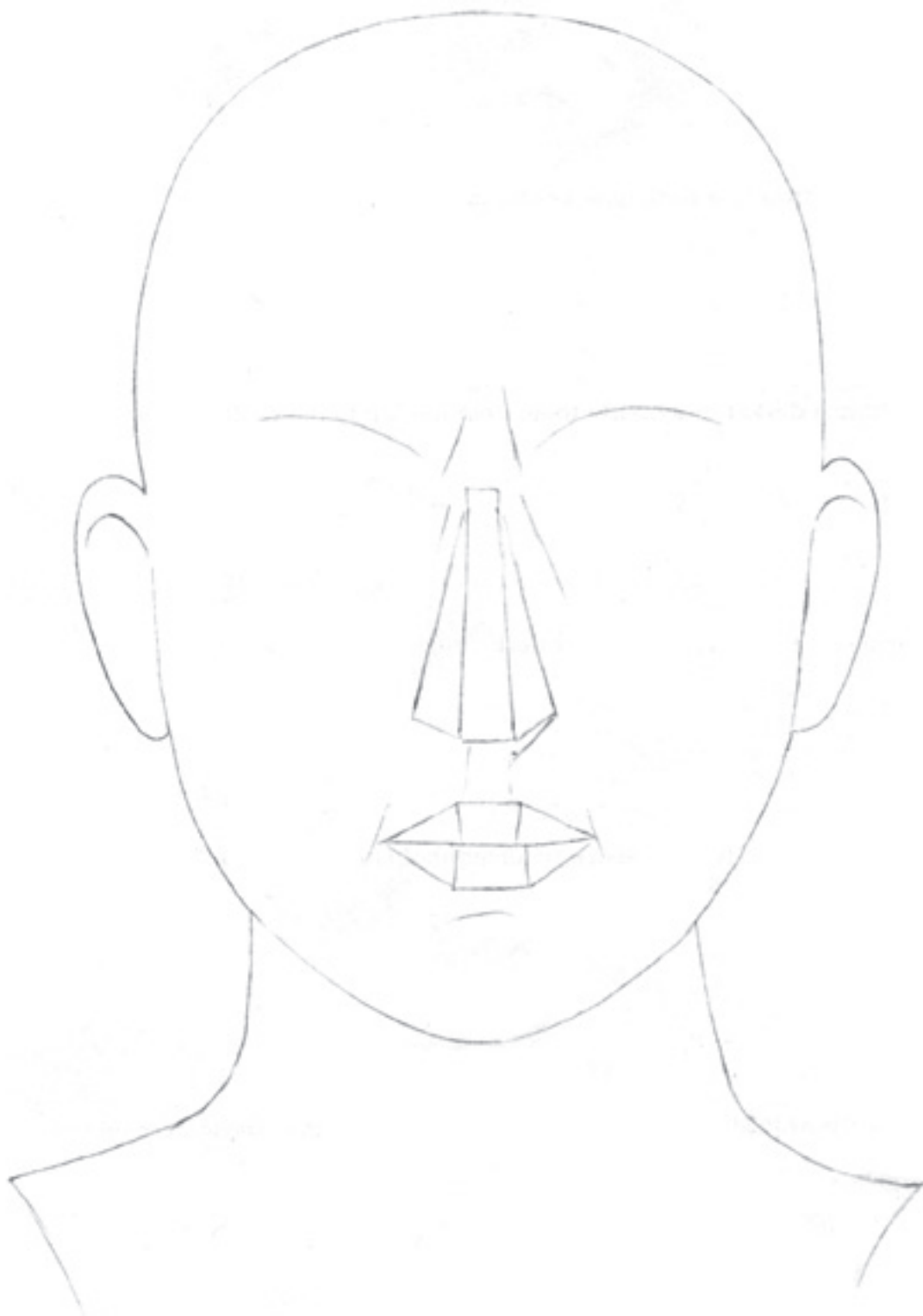
Smanjivanjem pritiska na olovku dobijaju se svetliji tonovi, a pojačavanjem tamniji. Različite tonove postići ćete i upotrebom olovaka različite tvrdoće. Izvedite različite tonove prikazane ispod u praznim poljima s desne strane.

Ispod je prikazana osnovna struktura lica. Pažljivo je proučite. Obratite pažnju na senke koje stvara izvor svetlosti koji se nalazi u gornjem desnom uglu.

Gruba skica ispod pomoći će vam da se koncentrišete na pravilno senčenje lica kao što je prikazano na prethodnoj strani.

CRTANJE OČIJU

Pripremne vežbe:

1) Ispunite svaki prazan krug svetlim tonom.

2) Osenčite svaki krug u tamnom tonu kako je prikazano.

3) Nijansirajte od tamnijeg ka svetlom tonu, od vrha do dna svakog kruga.

4) Ponovite korak broj 3 i u sredini nacrtajte manji taman krug.

5) Ponovite korake broj 3 i 4, ali ostavite mali deo neobojen, kao odblesak. Crtanje dužice ovim je završeno.

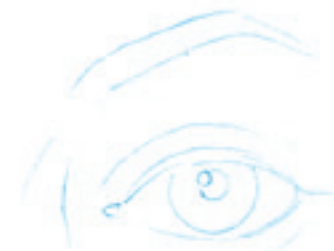
6) Nacrtajte dužicu kao u koraku broj 5 i dodajte oku i druge detalje. Nacrtajte obrve.

Živost portreta umnogome zavisi od valjanog crtanja očiju.

Pomno proučite crteže date ispod i pokušajte i sami da ih nacrtate.

Oči mogu da iznesu portret ili da ga upropaste. Ako su nacrtane kako treba, oživeće lice. U suprotnom daće tup i beživotan izraz inače dobro nacrtanom licu.

Oči su izuzetno važne na portretu.

Vežbajte crtanje očiju u prostoru ispod i vodite računa o svakom detalju.

